

İmtihan; insanın kalitesini ortaya koymak içindir; bir takım zorluklarla denenmesidir. Bu bir bakıma madenin yüksek dereceli ateşe atılıp cevherle posanın ayrılması gibi bir ameliyedir. Zaten dünyada bulunuş sebebimiz de içindir; eşitli imtihanlarla kalitemizi ortaya koymaktır. Yapılan bütün imtihanlar da ehliyeti belirlemeye, kaliteli insan seçmeye yöneliktir. Hayat baştan sona imtihandır diyebiliriz. İnsan, dünyada karşılaştığı olaylar karşısında gösterdiği tavırlarla, sahip olduğu ahlakla ve içinde taşıdığı niyetiyle denenmektedir ve kişinin sadece "iman ettim" demesi kesinlikle yeterli değildir. İmanını tavırlarıyla da göstermelidir. Kıyamet gününde gizli ya da açık, hayatına dair her şey ortaya çıkacak, çok hassas bir hesap yapılacaktır. Bu hesapta

"bir hurma ekirdiğindeki iplik kadar" bile haksızlığa uğratılmayacaktır. İyilikten yana yaptıkları ağır basanlar sonsuz zelliklerle bezenmiş cennet yurdunda ağırlandırken, kötülük ve zulm kendilerine yol edinenler sonsuz cehennem azabıyla karşılık bulacaklardır. Zira Allah bu kısa hayatı insanları denemeden geçirerek iyi ve doğru olanları diğerlerinden ayırt etmek için yaratmıştır. Mülk Suresi'nde bu gerçeğe bildirilir:

"O, amel (davranış ve eylem) bakımından hanginizin daha iyi (ve zeli) olacağını denemek içindir; ve hayatı yarattı."

75;#1578;#1616; #1608;#1614;#1576;#1614;#1588;#1617;#1616;#1585;#1616;
#1575;#1604;#1589;#1617;#1614;#1575;#1576;#1616;#1585;#1616;#1610;#16
06;#1614; “Andolsun ki, sizi biraz korku, biraz açlık, biraz da mal, can ve
ürün eksikliğiyle imtihan edeceğiz. Sabredenlere müjdele.”[\[3\]](#)
#1575;#1614;#1605;#1618;
#1581;#1614;#1587;#1616;#1576;#1618;#1578;#1615;#1605;#1618;
#1575;#1614;#1606;#1618;
#1578;#1614;#1583;#1618;#1582;#1615;#1604;#1615;#1608;#1575;
#1575;#1604;#1618;#1580;#1614;#1606;#1617;#1614;#1577;#1614;
#1608;#1614;#1604;#1614;#1605;#1617;#1614;#1575;
#1610;#1614;#1593;#1618;#1604;#1614;#1605;#1616;
#1575;#1604;#1604;#1607;#1615;
#1575;#1604;#1617;#1614;#1584;#1616;#1610;#1606;#1614;
#1580;#1614;#1575;#1607;#1614;#1583;#1615;#1608;#1575;
#1605;#1616;#1606;#1618;#1603;#1615;#1605;#1618;
#1608;#1614;#1610;#1614;#1593;#1618;#1604;#1614;#1605;#1614;
#1575;#1604;#1589;#1617;#1614;#1575;#1576;#1616;#1585;#1616;#1610;#16
06;#1614; “Yoksa siz, Allah içimizden cihad edenleri ve sabredenleri deneyip
ayırmadan cennete gireceğinizi mi sandınız?”[\[4\]](#) Peki, Allah Nelerle İmtihan Eder?
1-Kötülükler (Seyyat)ve İyiliklerle(Hasenat) İmtihan Eder.
#1608;#1614;#1576;#1614;#1604;#1614;#1608;#1618;#1606;#1614;#1575;#16
07;#1615;#1605;#1618;
#1576;#1616;#1575;#1604;#1618;#1581;#1614;#1587;#1614;#1606;#1614;#15
75;#1578;#1616;
#1608;#1614;#1575;#1604;#1587;#1617;#1614;#1610;#1617;#1616;#1574;#16
14;#1575;#1578;#1616;
#1604;#1614;#1593;#1614;#1604;#1617;#1614;#1607;#1615;#1605;#1618;
#1610;#1614;#1585;#1618;#1580;#1616;#1593;#1615;#1608;#1606;#1614;
“Biz onları yeryüzünde iyiler ve aşağılıklar olarak bölük
bölük ayırdık; iyiliğe dönerler diye onları güzellikler ve
kötülüklerle sınadık.”[\[5\]](#)
#1601;#1614;#1575;#1614;#1605;#1617;#1614;#1575;
#1575;#1618;#1604;#1575;#1616;#1606;#1618;#1587;#1614;#1575;#1606;#16
15; #1575;#1616;#1584;#1614;#1575; #1605;#1614;#1575;
#1575;#1576;#1618;#1578;#1614;#1604;#1614;#1610;#1607;#1615;
#1585;#1614;#1576;#1617;#1615;#1607;#1615;
#1601;#1614;#1575;#1614;#1603;#1618;#1585;#1614;#1605;#1614;#1607;#16
15; #1608;#1614;#1606;#1614;#1593;#1617;#1614;#1605;#1614;#1607;#1615;
#1601;#1614;#1610;#1614;#1602;#1615;#1608;#1604;#1615;
#1585;#1614;#1576;#1617;#1616;#1609;
#1575;#1614;#1603;#1618;#1585;#1614;#1605;#1614;#1606;#1616;
“Rabbın denemek için bir insana iyilik edip, nimet verdiği zaman, o: «Rabbim
beni şerefli kıldı» der.”[\[6\]](#) 2-İnsanların Geçmişte İşledikleri Amellerle İmtihan
Eder. #1607;#1615;#1606;#1614;#1575;#1604;#1616;#1603;#1614;
#1578;#1614;#1576;#1618;#1604;#1615;#1608;
#1603;#1615;#1604;#1617;#1615; #1606;#1614;#1601;#1618;#1587;#1613;
#1605;#1614;#1575;
#1575;#1614;#1587;#1618;#1604;#1614;#1601;#1614;#1578;#1618;

وَرُدُّوا
اِلَى اللهِ
مَوْليَهُمُ
الْحَقِّ
وَضَلَّ
عَنْهُمْ مَا
كَانُوا
يَفْتَرُونَ
“O an ve işte orada herkes, geçmişte yapıp ettiğiyile sorgulanacak, herkes
Allah’a, O yüceler yücesi gerçek sahibine
döndürülecek, onların boş hayalleri, uydurmakta oldukları şeyler, ortadan
kaybolup kendilerini, yüzüstü bırakacaktır.”[7] 3-Cihad Eden ve
Sabredenleri Ortaya Çıkarmak İçin İmtihan Eder.
وَلَنَبْلُو
14;نَّكُمْ
حَتَّى
نَعْلَمَ
الْمُجَاهِد
16;ينَ مِنْكُمْ
وَالصَّابِر
16;ينَ
وَنَبْلُوَ
اَخْبَارَكُ
05;ْ “Ve hepinizi mutlaka sınavacağız ki, bizim yolumuzda üstün gayret
gösterenleri ve sıkıntılara göğüs gerenleri diğerlerinden ayırabilelim.
Çünkü biz iman ve cihadla alakalı bütün iddialarınızın doğruluğunu
deneyeceğiz.”[8] 4-Hayır ve Şer İle İmtihan Eder.
كُلُّ نَفْسٍ
ذَائِقَةُ
الْمَوْتِ
وَنَبْلُوكُ
05;ْ بِالشَّرِّ
وَالْخَيْرِ
فِتْنَةً
وَاِلَيْنَا
تُرْجَعُونَ
“Her canlı, ölümü tadar. Bir deneme olarak sizi hayırla da, şerle de imtihan
ederiz. Ve siz, ancak bize döndürüleceksiniz.”[9]
5-Korku,Açlık,Ürünlerden Eksiltme ve Ölüm İle İmtihan Eder.
وَلَنَبْلُو
14;نَّكُمْ
بِشَىْءٍ
مِنَ
الْخَوْفِ
وَالْجُوعِ
 وَنَقْصٍ
مِنَ
اْلاَمْوَال

16;

وَاْلاَنْفُسِ

وَالثَّمَرَاتِ وَبَشِّرِالصَّابِرِينَ “Muhakkak sizi biraz korku, biraz açlık ve mallardan, canlardan, ürünlerden biraz eksiltmekle deneriz, sabredenleri müjdele.”[10]

6-İnsanların Yaptığı Hilelerle İmtihan Eder.

وَاسْئَلْهُمْ عَنِ

الْقَرْيَةِ

الَّتِى

كَانَتْ

حَاضِرَةَ

الْبَحْرِ

اِذْ

يَعْدُونَ

فِى

السَّبْتِ

اِذْ

تَأْتِيهِمْ

حِيتَانُهُمْيَوْمَ

سَبْتِهِمْ

شُرَّعًا

وَيَوْمَ لاَ

يَسْبِتُونَ

لاَ

تَأْتِيهِمْ

كَذَلِكَ

نَبْلُوهُمْ

بِمَا

كَانُوا

يَفْسُقُونَ

“Onlara, deniz kıyısındaki kasabanın durumunu sor. Cumartesi yasaklarına tecavüz ediyorlardı. Cumartesileri balıklar sürüyle geliyor, başka günler gelmiyorlardı. Biz onları, yoldan çıkmaları sebebiyle böylece deniyorduk.”[11] 7-Amelleri Ortaya Koymak İçin İmtihan Eder. اِنّاَ

جَعَلْنَا

مَا عَلَى

اْلاَرْضِ

زِينَةً

لَهَا

لِنَبْلُوَهُمْ اَيُّهُمْ

اَحْسَنُ

عَمَلاً “Biz, insanların hangisinin daha

güzel amel edeceğini deneyelim diye yeryüzündeki her şeyi dünyanın kendine mahsus bir zinet yaptık.”[12] “Hanginizin daha iyi iş işlediğini belirtmek için, ölümü ve dirimi (hayatı) yaratan O’dur. O, güçlüdür, bağışlayandır.”[13] 9-İnsanları Birbirleriyle İmtihan Eder. وَلَكِنْلِيَبْلُوَبَعْضَكُمْبِبَعْضٍ “Savaşta inkar edenlerle karşılaştığınızda boyunlarını vurun; sonunda onlara üstün geldiğinizde onları esir alın; savaş sona erince onları ya karşılıksız, ya da fidye ile salıverin; Allah dilemiş olsaydı, onlardan başka türlü ölç alabilirdi, bunun böyle olması, kiminizi kiminizle denemek içindir. Allah, kendi yolunda öldürülenlerin işlerini boşa çıkarmaz.”[14] 10-İnsanların İçin Ortaya Konulan Hükümlerle-Şeriatla İmtihan Eder. وَاَنْزَلْنَااِلَيْكَالْكِتَابَبِالْحَقِّمُصَدِّقًالِمَا بَيْنَيَدَيْهِمِنَالْكِتَابِوَمُهَيْمِنِنَاعَلَيْهِفَاحْكُمْبَيْنَهُمْبِمَااَنْزَلَاللهُ وَلاَتَتَّبِعْاَهْوَاءَ “Kuran’ı, önce gelen Kitap’ı tasdik ederek ve ona şahid olarak gerçekle sana indirdik. Allah’n indirdiği ile aralarında hükmet; gerçek olan sana gelmiş bulunduğuna göre, onların heveslerine uyma! Her biriniz için bir yol ve bir yöntem kıldık; eğer Allah dileseydi sizi bir tek ümmet yapardı, fakat bu, verdikleriyle sizi denemesi içindir; o halde iyiliklere koşuşun, hepinizin dönüşü Allah’adır. O, ayrılığa düştüğünüz şeyleri size bildirir.”[15] 11-Verdiği Nimetlerle İmtihan Eder. وَهُوَالَّذِىجَعَلَكُمْخَلاَئِفَاْلاَرْضِوَرَفَعَبَعْضَكُمْفَوْقَبَعْضٍُمْبَعْضٍ

دَرَجَاتٍ
لِيَبْلُوَكُمْ فِى مَا
اَتَيكُمْ
اِنَّ
رَبَّكَ
سَرِيعُ
الْعِقَابِ
وَاِنَّهُ
لَغَفُورٌ
رَحِيمٌ “Sizi
yeryüzünün halifeleri kılan, size verdiği (nimetler) hususunda sizi denemek
için kiminizi kiminizden derecelerle üstün kılan O’dur. Şüpheşiz
Rabbin, cezası çabuk olandır ve gerçekten O, bağışlayan merhamet edendir.”
[\[16\]](#) 12-Yapılan Yeminlerle İmtihan Eder. وَلاَ
تَكُونُوا
كَالَّتِى
نَقَضَتْ
غَزْلَهَا
مِنْ بَعْدِ
قُوَّةٍ
اَنْكَاثًا
تَتَّخِذُونَ
اَيْمَانَكُمْ
دَخَلاً
بَيْنَكُمْ
اَنْ تَكُونَ
اُمَّةٌ هِىَ
اَرْبَى مِنْ
اُمَّةٍ
اِنَّمَا
يَبْلُوكُمُ
اللهُ بِهِ
وَلَيُبَيِّنَنَّ لَكُمْ
يَوْمَ
الْقِيَمَةِ
مَا كُنْتُمْ
فِيهِ
تَخْتَلِفُونَ “Bir toplum diğer bir toplumdan (sayıca ve malca) daha çok olduğu
için yeminlerinizi, aranızda bir fesat aracı edinerek ipliğini sağlamca büktükten
sonra, çouml;züp bozan (kadın) gibi olmayın. Allah, bununla sizi imtihan etmektedir.
Hakkında ihtilafa düşmekte olduğunuz şeyi kıyamet gününde mutlaka size
açıklayacaktır.”[\[17\]](#) 13-Yasaklarla İmtihan Eder.
يَآاَيُّهَا
الَّذِينَ

اَمَنُوا
لَيَبْلُوَنَّكُمُاللهُ
بِشَىْءٍ
مِنَ
الصَّيْدِ
تَنَالُهُ
اَيْدِيكُمْ
وَرِمَاحُكُمْ
لِيَعْلَمَ
اللهُمَنْ
يَخَافُهُ
بِالْغَيْبِ
فَمَنِ
اعْتَدَى
بَعْدَ
ذَلِكَ
فَلَهُ
عَذَابٌ
اَلِيمٌ “Ey müminler,
Allah’ kendisini görmeksizin O’ndan kimlerin korktuğunu belirlemek için
sizleri, ihramlı iken ellerinizin ve mızraklarınızın erişebileceği av hayvanları aracılığı ile dener. Kim
bu denemeden sonra yasakları çiğnerse, kendisini acıklı bir azap beklemektedir.”[\[18\]](#)
14-İnsanların Şükür mü Yoksa Nankörük mü Edeceğini Ortaya
Koymak İçin İmtihan Eder. قَالَ
الَّذِى
عِنْدَهُ
عِلْمٌ مِنَ
الْكِتَابِ
اَنَا
اَتِيكَ بِهِ
قَبْلَ اَنْ
يَرْتَدَّ
اِلَيْكَ
طَرْفُكَ
فَلَمَّا
رَاَهُ
مُسْتَقِرًّا
عِنْدَهُ
قَالَ هَذَا
مِنْ فَضْلِ
رَبِّى
لِيَبْلُوَنِى
ءَ اَشْكُرُ
اَمْ
اَكْفُرُ
وَمَنْ
شَكَرَ

فَاِنَّمَا
يَشْكُرُ
لِنَفْسِهِ
وَمَنْ
كَفَرَ
فَاِنَّ
رَبِّى
غَنِىٌّ
كَرِيمٌ “Kitabın bilgisine sahip olan biri:
«Gözünü açip kapamadan ben onu sana getiririm» dedi.
Süleyman, tahtı yanına yerleşivermiş görünce: «Bu, şükür
mü edeceğim yoksa nankörük mü edeceğim diye beni sınavan Rabbimin
lütfundandır. Şükreden ancak kendisi için şükretmiş olur; fakat
nankörük eden bilsin ki Rabbim müstağnidir, kerem sahibidir»
dedi.”[19] 15-Mallar ve Canlar İle İmtihan Eder. “And olsun ki mallarınız ve
canlarınızla sınanacaksınız; hiç şüphesiz, sizden önce Kitap verilenlerden ve
Allah’a eş koşanlardan çok üzücü sözler işiteceksiniz.
Sabreder ve Allah’a karşı gelmekten sakınırsanız bilin ki, bu üzerinde sebat edilecek
işlerdendir.”[20] 16-Savaşta İmtihan Eder.
فَلَمْ
تَقْتُلُوهُ
05;ْ وَلَكِنَّ
اللهَ
قَتَلَهُمْ
وَمَا
رَمَيْتَ
اِذْ
رَمَيْتَ
وَلَكِنَّ
اللهَ رَمَى
وَلِيُبْلِى
14;
الْمُؤْمِنِ
10;نَ مِنْهُ
بَلاَءً
حَسَنًا
اِنَّ اللهَ
سَمِيعٌ
عَلِيمٌ (Savaşta) onları siz
öldümediniz, fakat Allah öldürdü onları; attığın zaman da sen
atmadın, fakat Allah attı (onu). Ve bunu, müminleri güzel bir imtihanla denemek
için (yaptı). Şüphesiz Allah işitendir, bilendir.8/Enfal Suresi 17 Kederden sonra, bir
takımınızı kendinden geçirecek şekilde size huzur ve emniyet indirdi; oysa bir takımınız da
kendi derdlerine düşmüşlerdi. Haksız yere Allah hakkında, cahiliye devrinde olduğu
gibi inanıyorlar. «Bu işte bizim bir fikrimiz var mı?» diyorlardı; De ki: «Buyruğun
hepsi Allah’ındır». Sana açmadıklarının içlerinde gizliyorlar. «Bu
işte bizim fikrimiz alınsaydı, burada öldürülmездik» diyorlar. De ki:
Evlerinizde olsaydınız, haklarında öldüm yazılı olan kimseler, yine de devrilecekleri yere

varırladı. Bu, Allah’n içinizle olanı denemesi, kalblerimizde olanı arıtması içindir. Allah gönüllerde olanı bilir.3/Alî İmran Suresi 154 17-Bir Takım Kelimelerle İmtihan Eder. وَاِذِاِبْتَلَىاِبْرَهِيمَرَبُّهُبِكَلِمَاتٍفَاَتَمَّهُنَّقَالَاِنِّىجَاعِلُكَلِلنَّاسِاِمَامًاقَالَوَمِنْذُرِّيَّتِىقَالَلاَيَنَالُعَهْدِىالظَّالِمِينَ“Bir zamanlar Rabbi İbrahim’i bir takım kelimelerle sınamış, onları tam olarak yerine getirince: Ben seni insanlara önder yapacağım, demişti. «Soyumdan da (önderler yap, yâ Rabbi!) » dedi. Allah: Ahdim zalimlere ermez (onlar için söz vermem) buyurdu.”[\[21\]](#)

18-Rızıklardan Eksiltme İle İmtihan Eder.

وَاَمَّااِذَامَاابْتَلَيهُفَقَدَرَعَلَيْهِرِزْقَهُفَيَقُولُرَبِّىاَهَانَنِ“Onu imtihan edip rızkını daralttığıında ise «Rabbim beni önemsemedi» der.”[\[22\]](#)

19-İnsanı Duydukları ve İştiklari İle İmtihan Eder.

اِنَّاخَلَقْنَااْلاِنْسَانَمِنْنُطْفَةٍاَمْشَاجٍنَبْتَلِيهِفَجَعَلْنَاهُسَمِيعًابَصِيرًا“Gerçek şu ki, biz insanı katışık bir nutfeden (erkek ve kadının dölünden) yarattık; onu imtihan edelim diye, kendisini iştir ve görür kıldık.”[\[23\]](#)

20-Kimin Ahireti Kimin de Dünyayı İstedğini Ortaya Koymak İçin İmtihan Eder.

وَلَقَدْ

[illegible]

14; اَبْنَآءَ
كُمْ
وَيَسْتَحْيُونَ نِسَآءَ
كُمْ وَفِى
ذَلِكُمْ
بَلآءٌ مِنْ
رَبِّكُمْ
عَظِيمٌ “Size iřkence eden,
kadınlarınızı sağ bırakıp oğullarınızı boğazlayan Firavun ailesinden sizi kurtarmıştık; bu Rabbinizin
büyük bir imtihanı idi.”[25] وَاِذْ
اَنْجَيْنَاكُمْ مِنْ اَلِ
فِرْعَوْنَ
يَسُومُونَكُمْ سُوءَ
الْعَذَابِ
يُقَتِّلُونَ اَبْنَاءَ
كُمْ
وَيَسْتَحْيُونَ نِسَاءَ
كُمْ وَفِى
ذَلِكُمْ
بَلاَءٌ مِنْ
رَبِّكُمْ
عَظِيمٌ “Sizi kötü azaba
sokan, kadınlarınızı sağ bırakıp oğullarınızı öldüren Firavun ailesinden kurtarmıştık.
Bunda, size Rabbiniz tarafından büyük bir imtihan vardı.”[26]
22-Ayetlerle-Mücizelerle İmtihan Eder.
وَلَقَدِ
اخْتَرْنَاهُمْ عَلَى
عِلْمٍ عَلَى
الْعَالَمِينَ
وَاَتَيْنَاهُمْ مِنَ
اْلاَيَاتِ
مَا فِيهِ
بَلآءٌ
مُبِينٌ “Andolsun ki, İsrailoğullarının
durumunu bilerek, onları dünya milletlerinin üzerine seçip tercih ettik, onlar o
devrin lider toplumu idiler. Ve onlara her birine açık birer imtihan bulunan, ayet ve
ibretlerimizden de verdik.”[27] 23-Kalblerdeki Takva İle İmtihan Eder.
اِنَّ
الَّذِينَ
يَغُضُّونَ

05;#1618; #1593;#1616;#1606;#1618;#1583;#1614;
#1585;#1614;#1587;#1615;#1608;#1604;#1616;
#1575;#1604;#1604;#1607;#1616;
#1575;#1615;#1608;#1604;#1614;#1574;#1616;#1603;#1614;
#1575;#1604;#1617;#1614;#1584;#1616;#1610;#1606;#1614;
#1575;#1605;#1618;#1578;#1614;#1581;#1614;#1606;#1614;
#1575;#1604;#1604;#1607;#1615;
#1602;#1615;#1604;#1615;#1608;#1576;#1614;#1607;#1615;#1605;#1618;
#1604;#1616;#1604;#1578;#1617;#1614;#1602;#1618;#1608;#1614;#1609;
#1604;#1614;#1607;#1615;#1605;#1618;
#1605;#1614;#1594;#1618;#1601;#1616;#1585;#1614;#1577;#1612;
#1608;#1614;#1575;#1614;#1580;#1618;#1585;#1612;
#1593;#1614;#1592;#1616;#1610;#1605;#1612; “Şüphesiz
Rasülullah’ın yanında seslerini kısan kimseler var ya! İşte bunlar kalpleri kendisine
karşı sorumluluk bilinciyle doldurularak Allah ta-rafından sınananlardır. Onlar için bir
bağışlanma ve büyük bir mükafat vardır.”[28] İmtihani kazanmanın ilk şartı
sabırdır. Sabır, bir insanın başına gelen bela ve musibetlere feryad-ı figan etmeden dayanması,
uğradığı dert ve belalardan dolayı Allah’tan gayrisine arz-ı şekva etmemesidir. Sabr-ı cemil
sahibi olan olgun bir mümin, bu mihnetaneyi dünyada başına gelen musibetlerden
dolayı metanetini muhafaza edendir. Bir insanın kadir ve kıymeti başına gelen bela ve musibetlere
güsterdiği sabır ve mukavemet nispetindedir. Sabreden bir kul, necat ile müjdelenir.
Sabır acıdır ve nefse ağır gelir, lakin bir şifalı ilaç kadar faydalıdır. Peygamber Efendimiz
(s.a.v): #1573;#1616;#1606;#1617;#1614;#1605;#1614;#1575;
#1575;#1604;#1589;#1617;#1614;#1576;#1618;#1585;#1615;
#1593;#1616;#1606;#1618;#1583;#1614;
#1575;#1604;#1589;#1617;#1583;#1618;#1605;#1614;#1577;#1616;
#1575;#1614;#1608;#1617;#1614;#1604;#1614;#1609; “Asıl sabır,
musibetin ilk anında olanıdır.”[29] buyurmuşlardır. Bu hal çok zordur, ama çok
değerlidir ve akıl almaz büyük mükafatlara vesiledir. İlk musibet anındaki gibi
keder ve üzüntüler devam etse, hayat azap olur ve yaşanmaz bir hal alır. Bu
bakımdan nisyan (unutma)da büyük bir nimettir ve bir lütf-u ilahidir. Bela ve
musibetler imtihan içindir. Belaya tahammül insanı yüceltir. Ruhunu temizler,
vicdanına huzur ve kalbine inşirah verir. Sabır, sebat ve hüsnü niyet ile imkansız
gürünen şeyler mümkün hale getirilir ve kolaylıkla halledilir. Cenab-ı
Hakk’ın nazarında en makbul ameller, en güç olanlarıdır. İ’la-yi
kelimetullah uğrunda cihad etmek pek zordur, fakat amellerin en en efdalidir. Nitekim Peygamber
Efendimiz (s.a.v) “Amellerin en efdali, zor olanıdır.” buyurarak bu hakikatı ifade
etmişlerdir. Sabır o kadar güzel bir haslettir ki, bir çok fazilet onun ile kemal bulur.
Sabrın kadir ve ehemmiyetini ifade eden bir çok ayet ve hadis vardır.
#1575;#1616;#1606;#1617;#1614; #1575;#1604;#1604;#1607;#1614;
#1605;#1614;#1593;#1614;
#1575;#1604;#1589;#1617;#1614;#1575;#1576;#1616;#1585;#1616;#1610;#16
06;#1614; "Allah sabredenler ile beraberdir." [30] ayeti sabrın ne kadar mühim olduğunu
nazara vermektedir. Bir musibet ne kadar elim ve büyük olursa olsun, madem ki Allah
onunla beraberdir, o musibet hakikatte musibet sayılmamalıdır. Bir kul için bundan daha
büyük bir izzet, şeref ve lütuf olabilir mi? Peygamber Efendimiz de "Sabır
bütün huzur ve rahatın anahtarıdır.", "Sabreden zafere ulaşır.", "Sabır, ferahlık ve

genişliğin anahtarıdır.", "Acele şeytandan, teenni ve sabır Allah 'tandır.", "Halim (sıkıntı ve belâya karşı tahammül ve sabırlı olan) insan, peygamberlik mertebesine yaklaşır. "[31] gibi bir hadis-i şeriflerinde sabrın ehemmiyetini vurgulamaktadır. Sabır direniştir. Kalıcı ve daha güzel bir netice elde etmek için geici rahat, zevk ve menfaati terk edebilmektir. Gayri insani ve gayri ahlâkî şartlara isyan etmektir. Zillate ve onursuzluğa razı olmamak, zulme ve zalimlere boyun eğmemektir. Kenarda durmak, olayları uzaktan seyretmek sorumsuzluktur. Kâinâta karşı lâkayd kalmak yangını umursamamak gibidir. Mâdahale edilmeyen yangın herkesi yakar. İyiliği emretmek kâinâta karşı vazgeçilmez İslâm'ın temel prensiplerindendir. Mâslîman; olayları hassasiyetle takip eden, gâcûn ve şartların elverdiği nisbette mâdahale eden, sorumluluk taşıyan kimsedir. Akif'in dediği gibi: "Adam sen de aldırır, git diyemem aldırırım, iğnerim, iğnenirim hakkı tutar kaldırırım" diyen kimsedir. Her şeyin bir bedeli vardır. Hârriyetin, imanla yaşamamanın, maddi ve manevi kazanca erişmenin, kısaca zafer elde etmenin bedeli öcnelikle sabırdır, direnmedir. Önce zorluk sonra kolaylık vardır.

1601; 1614; 1575; 1616; 1606; 1617; 1614; 1605; 1614; 1593; 1614; 1575; 1604; 1618; 1593; 1615; 1587; 1618; 1585; 1616; 1610; 1615; 1587; 1618; 1585; 1611; 1575;

"Gerçekten her gâcûl ile beraber bir kolaylık vardır."

[32] Zorluğu gâcûl ze alamayanlar kolaylığa erişemezler. Her başarılı hareket, ekilen sıkıntı ve zorlukların peşinden gelmiş, samimi gayretler hiçbir zaman boşa gitmemiştir.

1575; 1614; 1606; 1617; 1616; 1609; 1604; 1570;

1575; 1615; 1590; 1616; 1610; 1593; 1615;

1593; 1614; 1605; 1614; 1604; 1614;

1593; 1614; 1575; 1605; 1616; 1604; 1613;

1605; 1616; 1606; 1618; 1603; 1615; 1605; 1618;

1605; 1616; 1606; 1618; 1584; 1614; 1603; 1614; 1585; 1613;

1575; 1614; 1608; 1618; 1575; 1615; 1606; 1618; 1579; 1614; 1609;

"Elbette ben, sizden erkek olsun, kadın olsun gerçek; alışan hiçbir kimsenin amelinin karşılıksız bırakmayacağım."

[33] İnkara ve zulme karşı verilen mâcadelelerde en fazla direnen, en gerçek ile ekenlerin başında peygamberler ve onlara ilk iman edenler gelir, tarih bunlara dair ibretli misallerle doludur. İlk mâslîmanların Mekke müşriklerinden gerçek; ettikleri eziyetler mâcûlumdur. Bilâcûl, in, Habbab'ın, Suheyl'ın, Ammar'ın, Selman'ın, Ummîmm; neys'ın gâcûl kleri eziyetler ve gerçek; ettikleri işkenceler hepeimizin malumudur. Bunlar kolay dayanılacak eziyet ve işkenceler değildi.

1608; 1593; 1606; 1618; 1571; 1576; 1610; 1593; 1576; 1583; 1616;

1575; 1604; 1604; 1617; 1614; 1607; 1616;

1582; 1614; 1576; 1617; 1614; 1575; 1576; 1616; 1576; 1618; 1606;

1575; 1604; 1571; 1614; 1585; 1578; 1617; 1616;

1585; 1590; 1610; 1614; 1575; 1604; 1604; 1617; 1614; 1607; 1615;

1593; 1606; 1607; 1602; 1575; 1604; :

1588; 1614; 1603; 1614; 1608; 1618; 1606; 1614; 1575;

1573; 1616; 1604; 1614; 1609; 1585; 1587; 1608; 1604; 1616;

1575; 1604; 1604; 1617; 1614; 1607; 1616;

1589; 1614; 1604; 1617; 1609; 1575; 1604; 1604; 1607; 1615;

1593; 1614; 1604; 1614; 1610; 1618; 1607; 1616;

1608; 1587; 1614; 1604; 1617; 1614; 1605;

وَهُو
مُتَوسِّدٌ
بُردةً لَهُ
في ظلِّ
الْكَعْبةِ ،
فَقُلْنَا :
أَلا
تَسْتَنْصرُ
لَنَا أَلا
تَدْعُو
لَنَا ؟
فَقَالَ : قَد
كَانَ مَنْ
قَبْلكُمْ
يؤْخَذُ
الرَّجُلُ
فيُحْفَرُ
لَهُ في
الأَرْضِ في
جْعلُ فِيهَا
، ثمَّ
يُؤْتِى
بالْمِنْشارِ
فَيُوضَعُ
علَى
رَأْسِهِ
فيُجعلُ
نصْفَيْن ،
ويُمْشطُ
بِأَمْشاطِ
الْحديدِ مَا
دُونَ
لَحْمِهِ
وَعظْمِهِ ،
ما يَصُدُّهُ
ذلكَ عَنْ
دِينِهِ ،
واللَّه
ليتِمنَّ
اللَّهُ هَذا
الأَمْر
حتَّى يسِير
الرَّاكِبُ
مِنْ صنْعاءَ
إِلَى
حَضْرمْوتَ
لا يخافُ
إِلاَّ الله

والذِّئْبَ
عَلَى
غنَمِهِ ،
ولكِنَّكُمْ
تَسْتَعْجِلُونَ رواه
البخاري . Ebû Abdullah Habbâb İbni Eret radiyallahu anh şöyle dedi: Hirkasını başının altına yastık yapmış Kâbe’nin gölgesinde dinlenirken Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem’e (müşriklerden gördüğümüz işkencelerden) şikâyette bulunduk ve : - Bize yardım dilemeyecek, Allah’a bizim için dua etmeyecek misiniz? dedik. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem şöyle cevap verdi: - “Önceki ümmetler içinde bir mürsquo;min tutuklanır, kazılan bir çukura konulurdu. Sonra da bir testere ile başından aşağı ikiye biçilir, eti-kemiği demir tırmıklarla taranırdı. Fakat bütün bu yapılanlar onu dininden döndüremezdi. Yemin ederim ki Allah mutlaka bu dini hâkim kılacaktır. Öylesine ki, yalnız başına bir atlı, Allah’tan ve sürüsüne kurt saldırmamasından başka hiç bir şeyden endişe etmeksizin San’a’dan Hadramut’a kadar emniyetle gidecektir. Ne var ki, siz sabırsızlanıyorsunuz.”[34] Müşriklerin verdiği eziyet gerçekten dayanılacak gibi değildi. Müslümanları dövüyorlar, aç susuz bırakıyorlar, Allah’ı bırakıp Lât ve Uzza’ya tapmaya zorluyorlardı. MeselâÜmeyye b. Halef Bilâl’i öğle sıcağında dışarıya çıkıyor, göğsüne ağır bir kaya koyup: Muhammedi inkar edip Lât ve Uzza’ya tapmazsan ölünceye kadar bu vaziyette kalacaksın diyor. Bilal de: Bir Allah’ı tanıyor, Lât ve Uzza&rsquo'yı inkar ediyorum diyerek direniyordu. Yukarıdaki hadisin ravisi Habbab b. Eret de müslüman olduğu için ateşle dağlanıyor, başına kızgın demirler konuyordu. Ebu Fükeyhe Safvan b. Ümeyye’nin kölesi idi. Ümeyye b. Halef Ebu Fükeyhe’nin ayağına ip bağlıyor, yerde sürüklüyor, boğacak şekilde boğazını sıkıyor, Muhammed gelsin de sihiriyle seni kurtarsın diyerek alay ediyor o ise asla dininden dönmüyordu. Hz. Ebu Bekir de bunları teker teker âzad ediyordu. Yasir ailesinin çektikleri ise tarif edilmeyecek derece idi. Görüldüğü gibi iman ve sabır en büyük güçtür. Çeliğin, ateşin yenemediği güç. Kur’an-ı Kerimde “Ashab-ı Uhdud”dan bahsedilir. Rivayete göre Himyer kralı Zûnüvâs Necranlı Hristiyanları ateşe atılmak veya Yahudiliğe girmek arasında muhayyer bırakmış, Hristiyanlıkta sebat eden on iki bin kişiyi hendeklerde diri diri yakmıştır. Bu olayın Kur’an’da zikredilmesinin sebebi mürsquo;minleri sabır ve sebâta davet etmektir. Zikrettiğimiz hadiste Hz. Peygamber (s.a.v.):
ولكِنَّكُمْ
تَسْتَعْجِلُونَرواه،مِنْنَصَبٍ

وَلاَ وَصَبٍ
وَلاَ هَمٍّ
وَلاَ حَزَن
وَلاَ أَذًى
وَلاَ غمٍّ ،
حتَّى
الشَّوْكَةُ
يُشَاكُها
إِلاَّ كفَّر
اللَّه بهَا
مِنْ
خطَايَاه “Yorgunluk,
sürekli hastalık, tasa, keder, sıkıntı ve gamdan, ayağına batan dikene varıncaya kadar
müslümanın başına gelen her şeyi Allah, onun hatalarını bağışlamaya vesile
kılar.”[35] Her nimetin bir külfeti vardır. En değerli nimet Allah’ın rızası ve
cennettir. Bu nimetleri elde etmenin de bir bedeli vardır. اِنَّ
اللهَ
اشْتَرَى
مِنَ
الْمُؤْمِنِِينَ
اَنْفُسَهُمْ
وَاَمْوَالَِ
هُمْ بِاَنَّ
لَهُمُ
الْجَنَّةَ
يُقَاتِلُونَفِى سَبِيلِ
اللهِ
فَيَقْتُلُونَ
وَيُقْتَلُونَوَعْدًا
عَلَيْهِ
حَقًّا فِى
التَّوْرَيةِ
وَاْلاِنْجِيلِ
وَالْقُرْاَنِ وَمَنْ
اَوْفَى
بِعَهْدِهِ
مِنَ اللهِ
فَاسْتَبْشِرُوا
بِبَيْعِكُمِ

15; الَّذِى
بَايَعْتُمْ
بِهِ
وَذَلِكَ
هُوَ
الْفَوْزُ
الْعَظِيمُ
“Şüphesiz Allah, mürsquo;minlerin canlarını ve mallarını kendilerine cennet verilmesi karşılığında satın almıştır. Onlar Allah yolunda üldürürler ve üldürler. Bu, Allah’ın Tevrat'ta, İncilde ve Kur’an’da yerine getirmeyi üzerine aldığı gerçek bir va’ddir. Verdiği süzüne Allah’tan daha vefakar kim olabilir? Öyle ise yaptığınız bu alışverişinizden dolayı sevinin. İşte büyük kurtuluş budur.”[36] Dünyevi hedeflere ulaşmak için yaşanan imtihanlar, güsterilen sabır ve fedakarlıkların da elbette bir kazancı vardır. Fakat Allah yolunda katlanılan sıkıntıların, güsterilen fedakarlıkların karşılığı dünyevi menfaatlerle karşılanamayacak kadar büyüktür. Dünyaya yünelik her şeyin neticesi ülmle geride kalmakta, ebedi hayata yünelik amellerin karşılığı ise ebedi olarak devam etmektedir. Fâniyi bâkiye çevirmek, kalıcı olanı elde etmek asıl kazançtır. Geçici kazançlar neticede kayıp hükmündedir. Ya sen onları bırakırsın ya da onlar seni.
اَلْمَالُ
وَالْبَنُونَ زِينَةُ
الْحَيَوةِ
الدُّنْيَا
وَالْبَاقِيَاتُ
الصَّالِحَاتُ خَيْرٌ
عِنْدَ
رَبِّكَ
ثَوَابًا
وَخَيْرٌ
اَمَلاً “Mal ve çocuklar dünya hayatının süsüdür. Bâki kalacak salih ameller ise Rabbinin katında hem sevap bakımından daha hayırlı, hem de ümit bakımından daha hayırlıdır.” [37] Genelde dünyada iki şey için mücadele edilmektedir. Ya sırf dünyalık elde etmek veya onurlu bir hayatla birlikte edebi saadete kavuşmak için. Büyük neticeler büyük fedakarlıklar ister. Günümüzdeki savaşlar ve didişmeler genellikle dünyalık elde etmeye yünelik olmakla beraber son zamanlarda üzellikle İslam âleminde zülüm ve baskı rejimlerinden, diktatürlerden kurtulmak, hürriyete ve insan onuruna yakışır bir hayata kavuşmak için soylu mücadelelere şahit olmaktayız. Tunus’ta, Libya’da, Mısır’da ve Suriye’de sürdülen bu mücadeleler de İslam’ın ilk dünemlerinde olduğu gibi yeni Bilal’lerin, Habbab’ların, Suheyb’lerin, Ammar’ların sabır, sebat ve fedakarlıklarıyla zafere dönüşecektir. Şehitlik ve gazilik kıyamete kadar sürecektir. Mevla sonunda daima mazlumların yanında olacaktır. اِنَّهُ

[illegible]